

راهنمایی‌هایی برای نواختن پیانو

از «آندور فولدز»

فصل ششم

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

آمادگی برای نواختن در برابر دیگران

پس از آنکه هنرجو ماهها با جدیت تمرین نمود و آمادگی کلی کسب کرد بالاخره به مرحله‌ئی می‌رسد که می‌تواند برای اولین بار در برابر دیگران بنوازد. این اولین مرتبه‌ای است که وی با مشکل نواختن در برابر شنوندگان روبرو می‌شود و اولین آزمایش حقیقی خود را انجام می‌دهد. البته برای اینکه این آزمایش اثر خوبی روی فعالیت‌های آینده هنرجو باقی بگذارد و اعتماد بنفس را در او تقویت نماید نباید با شکست روبرو شود. معلم و شاگرد تمام سعی خود را بکار برده‌اند که این آزمایش تا حد امکان موفقیت‌آمیز انجام گیرد.

در اینجا کار با جدیت، تمرین آهسته و آزمایش‌های مختلف نوازندگی که توسط هنرجو قبلاً در برابر دوستان نزدیکش انجام گرفته است شرط موفقیت می‌باشد. قبل از ظاهر شدن در برابر شنوندگان مسئله عصبانیت پیش می‌آید و اگر از بروز این حالت آنطوریکه باید جلوگیری نشود در نتیجه ممکن است تمام کنسر به ابتدال کشیده شود. این حالت سحرآمیز را که تمام خوانندگان اعم از پیر و جوان با آن آشنائی دارند و دچارش شده‌اند با اصطلاح «تب ترس» می‌نامند. برای اینکه نوازنده بتواند از اثرات سوء عارضه فوق در امان باشد باید قبل از ظاهر شدن در برابر دیگران انگشتان خود را کاملاً آماده نواختن سازد. بعبارت دیگر از بروز ترس در آغاز کنسر که نه تنها باعث ارتکاب اشتباهات پیش پا افتاده می‌شود بلکه در نتیجه وضع نامطبوعی را نیز بوجود می‌آورد باید جلوگیری کرد. هر قدر نوازنده در شروع يك کنسر بیشتر آرامش خود را حفظ کند بهمان نسبت همه چیز برایش سهل‌تر خواهد شد. قادر بودن به آرام نواختن خود نیمی از پیروزی است. عصبانیت تمرکز حواس را بی‌اندازه مشکل می‌سازد. اگر دقت نوازنده بجای موسیقی متوجه اعصاب تحریک شده‌اش گردد مطمئناً نواختن وی از روی عدم اطمینان و اعتقاد به تصادف و بخت انجام می‌گیرد.

من به این نکته پی برده‌ام که در زیر نقاب عصبانیت اغلب نوازندگان يك غم اساسی پنهان شده است و دلیل آن اینست که مطمئن نیستند بتوانند از عهده اجرای قسمت‌های مشکل يك قطعه برآیند. وقتی می‌توان این ترس و مضرات آنرا مانع شد که قطعه مورد نظر تا حد امکان خوب فرا گرفته شود. همچنین توصیه می‌شود که بخصوص قطعه‌ای که در اول برنامه هر کنسر قرار دارد با دقت کامل تمرین و یاد گرفته شود چون اگر در صفحه اول همه چیز بجا و نیکو نواخته شود ادامه آن آسانتر خواهد بود. البته يك قطعه تا آنجائی که ممکن است باید کامل فرا گرفته شود ولی بهر حال برای شروع آن باید دقت مخصوصی مبذول داشت.

نوازنده‌ای که حس مسئولیت را می‌شناسد گذشته از اطمینانی که به فن

نوازندگی خود دارد معذالك قبل از هر کنسر مهمی «تب ترس» را احساس خواهد کرد. این جزئی از يك احساس هنری می باشد که اغلب نتایج سودمند و جالبی را باعث خواهد شد. اگر تعداد شنوندگان معدود باشد و یا برعکس جمع آنان سالن را پر کند، اگر این افراد بخصوص نظر انتقادی داشته باشند یا برعکس دوستانی خوش نیت و موافق جمع شنوندگان را تشکیل بدهند در هر حال از نقطه نظر نوازنده هر باری که در روی صحنه و در برابر شنوندگان ظاهر می شود حائز اهمیت است و همین امر بسیاری از نوازندگان را غافلگیر می سازد. هیجان و عصبانیت را اغلب خود ما در وجودمان باعث می شویم.

اگر نوازنده در ظاهر ساختن مقام و شخصیت خود افراط نکند و بجای فکر به شنوندگان و توجه به عکس العمل های آنان بیشتر به قطعاتی که می نوازند حواسش را معطوف سازد کمتر رنج «تب ترس» وی را خواهد آزرده. اگر هنرمندان جوان باین نکته پی ببرند و برایشان روشن گردد که حتی پیمانست های باتجربه و با سابقه نیز در حین اجرای يك کنسر تا حدی دچار عصبانیت خواهند شد، احساس آرامش بیشتری در خود خواهد کرد.

در زمان جوانی در بوداپست خودم را عادت داده بودم که در پشت اطاق مخصوص نوازندگان سراپا گوش بایستم تا پی ببرم که این شخصیت های بزرگ قبل از اینکه بروی صحنه ظاهر شوند بچه کاری خود را مشغول می سازند. من متوجه شدم که اغلب نوازندگان نامی قبل از شروع کنسر با دقت کامل خود را بوسیله تمرین های مختلف آماده می سازند. وقتی که من بعداً خودم شروع به دادن کنسر کردم تمرین هایی برای خودم ترتیب دادم که هنوز هم آنها را قبل از اجرای کنسر می نوازم. این تمرین ها سه هدف مختلف دارد. اول اینکه نوازنده با نواختن آنها مطمئن می شود که انگشتانش سرد و نمناک نیست، دوم اینکه «حس اطمینان» که برای اجرای خوب يك اثر بی اندازه درخور اهمیت است در نوازنده تقویت می شود و بالاخره این تمرین ها باعث اطمینان نوازنده در تسلط بر قسمت های مشکل قطعه می گردد بطوریکه هیچ چیز نمی تواند در فرمان مغز به انگشتان اختلال بوجود بیاورد.

تمرین‌هایی که نوازنده قبل از شروع کنسرت بمنظور آماده ساختن انگشتانش می‌کند با قطعاتی که در کنسرت نواخته میشود باید ارتباط داشته باشد. بهترین نتیجه‌ای که از این تمرین‌ها حاصل می‌گردد احساس خو و آشنایی نوازنده با مضرابها می‌باشد. نوازنده فقط با نواختن آثاری که کاملاً بر آنها مسلط است و بدانها خوب آشنایی دارد می‌تواند احساس سهولت و راحتی کند، یعنی قطعاتی که در نواختن آنها انتظار پیش‌آمد نابجایی نرود صرف‌نظر از اینکه شخص در وضع و حالتی خوب یا بد باشد. در طی سالها مسافرت سه یا چهار نوع مختلف تمرین به منظور آمادگی انگشتان جزء برنامه همیشه من قرار گرفته است. من تا کنون این تمرین‌ها را بصورت‌های مختلف بمنظور آمادگی پیش از شروع ۹۰۰ کنسرت مورد استفاده قرار داده‌ام.

یکبار که در شهرهای مختلف اجرای برنامه‌هایی را متقبل شده بودم برای اولین بار اتفاقاً پنج دقیقه بعد از ساعت هشت وارد شهر کوچکی شدم که در آنجا شنوندگان ساعت هشت و پانزده دقیقه انتظار اجرای برنامه‌ام را داشتند. من در طی تمام روز دست به پیانو نزده بودم و بدین دلیل تصمیم گرفتم که شنوندگان را ده دقیقه در انتظار بگذارم و در طی آن برای اطمینان دست به یک سلسله تمرین‌های مختلف بزنم. مطمئناً بدون این ده دقیقه تمرین نمی‌توانستم برنامه‌ام را با آرامش شروع کنم.

من توصیه می‌کنم که نواختن تمرین‌های ذیل بصورت عادت درآیند. این تمرین‌ها بین نوازنده و ساز بمنزله سلام و احوالپرسی هستند. من این تمرین‌ها را به دو گروه بزرگ تقسیم می‌کنم. اگر شروع برنامه با قطعه‌ای مشکل شامل تیرس، سکت، و اوکتا‌های دوپل باشد مثلاً (یک توکاتا برای ارگ از باخ - بوزونی یا واریاسیونهای هندل از برامس) گروه اول تمرین‌ها می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد و اگر برنامه با قطعه سبک‌تری شامل نت‌های پشت سرهم «گام مانند» و زودگذر شروع شود مانند (اسکارلاتی، هایدن، موزار) گروه دوم تمرین‌های ذیل می‌توانند مثر و موثر واقع شوند. در موقعیت اول من تمرین زیر را که باعث آرامش دست‌ها و اطمینان بخش انگشتان است مورد استفاده قرار می‌دهم:

